

ved Dagsordenen faar en aldeles bestemt og utvetydig Udtalelse fra Landstingets Side, og den ærede Ordfører yttrede, at man ikke kunde vedtage Lovforslaget, fordi man ikke fik nogen bestemt Udtalelse fra de Medlemmers Side, som stemte for Lovforslaget, idet de jo kunde reservere i deres Hjerte, at de alligevel havde Noget mod et eller andet Punkt i Lovforslaget. Men tør jeg spørge, hvorledes man undgaar en Reservation ved, at der stemmes for Dagsordenen? Jeg ser ikke, at der er den mindste mere Tydelighed og Bestemthed i Dagsordenen end i selve Lovforslaget, tværtimod. Hvorledes vil den ærede Ordfører kunne sige, at de Medlemmer her i Salen, der stemme for Dagsordenen, stemme kun for Sagen selv og for alle de Punkter, der ere nævnte i Lovforslaget. Jeg synes, man maa tværtimod sige, at, saaledes som Dagsordenen er affattet, ligger der kun i den, at man i alt Besentligt erklærer sig enig i Lovforslaget og kan gaa ind baade paa Kjøbenhavns Befæstning og en passende Ubvilling af Flaaden. Det er nogle ganske almindelige Udtryk, som Enhver, dersom han skulde bindes i Fremtiden, kan tillægge en hvilkenkomhelst Betydning, han vil. Man kan sige: Jeg stemte dengang for Dagsordenen og for Kjøbenhavns Befæstning, men jeg mente rigtignok, at denne ogsaa maatte kunne gøres for 20—30 Millioner istedetfor 34 o. s. v. Stemmer man derimod for Lovforslaget, stemmer man tillige for Bevillingerne. Det er den væsentlige Forskjel paa at vedtage Lovforslaget og vedtage Dagsordenen. Jeg kan ikke se Andet, end at Vedtagelse af Dagsordenen — det er sagt andetstedsfra, jeg kan ikke frigjøre mig derfor — altid vil blive dels en Tvetydighed, dels en Pression, eller rettere sagt, baade en Tvetydighed og en Pression. Det skal vi se sig senere, selv om Dagsordenen bliver vedtagen — jeg antager, den bliver vedtagen, og jeg skal ikke stemme mod den, men jeg stemmer heller ikke for den, fordi jeg finder, det er en urigtig Maade, Sagen er kommen frem paa — at det ikke vil kunne undgaas, at der tillægges den en og anden Betydning, som den formentlig aldeles ikke burde have. I hvert Fald siger jeg, at Dagsordenen gjør det ikke en Smule klarere, hvorledes hvert enkelt Medlem, der har stemt for den, stiller sig overfor Forsvarssagen, end hvorledes de Medlemmer stille sig, der stemme for selve Lovforslagets Vedtagelse. Jeg har kun villet gjøre dette Par Bemærkninger for at antyde mit Standpunkt, at det ingenlunde er af Modstand mod Forsvarssagen paa noget Punkt, naar jeg ikke stemmer for Dagsordenen. Det er kun, fordi jeg ikke kan forstaa den, og fordi jeg ikke har kunnet forsjøne mig med, at Sagen bliver bragt ind i det Spor af det ærede Udvalg.

Formanden: Det 2det Medlem for 11te Kredts har Ordet for en kort Bemærkning.

Clausager: Der var nogle Bemærkninger, jeg kunde have lyst til at gjøre til min ærede Kollega fra 11te Kredts, men efter den Slutning han gav sit Foredrag, som saa fuldstændig harmonerede med min Betragtning, finder jeg ingen Anledning til at forbyde mig i Debatten angaaende det Øvrige. Jeg skal blot sige, at, naar han saa varmt interesserede sig for Befæstningen af Kjøbenhavn mod Landstiden og Forsvaret i sin Helhed, er det for mig et tydeligt Vidnesbyrd om den varme Fædrelandskjærlighed, der besjæler det ærede Medlem; men jeg tror vel heller ikke, at han vil frastjænde os Andre maasse en ligesaa varm Fædrelandskjærlighed, uagtet man ikke ser Forsvarssagen med de samme Øine, som han gjør det. — Jeg skal saa blot til den ærede Ordfører for det første Mindretal sige, at, naar han mente, at mine Ytringer om, at vi ved at befæste snarere indbyde til Angreb, indeholdt en Uforklarlig, saa maa jeg dog gjøre opmærksom paa, at, om vi end ikke indbyde til Angreb, er der Noget, der hedder Ubfordring, og man kan lignelsesvis tænke sig Stillingen noget nær den samme, som naar en lille spinkel Fyr, der er bevæbnet med en Stof eller andet Vaaben, møder en stærk Mand og saa siger til ham: hvis Du vover at røre mig, skal Du faae en saadan Lussing, at Du ikke skal forvinde det saa snart; saa kan det dog maa maasse være, at den Anden irriteres over en saadan Fyr, som han kan bukke begge Ender sammen paa, og derfor giver ham en Lussing, som han maasse ellers kunde have undgaaet. Denne Lignelse halter maasse noget (Stemmer: Ja!), men jeg tror dog, den i visse Retninger har ikke saa ganske lidt i sig. Naar endelig den ærede Ordfører mente, at Dagsordenen i ingen Henseende var noget Tillidsvotum til Regjeringen, maa jeg fremdeles formene, at, hvordan man end læser den, vil dog vistnok de Allerfleste opfatte den mere eller mindre som en saadan, og den ærede Krigsministers Slutningsudtalelse syntes mig at stadfæste denne min Formening. Jeg skal, da jeg kun har Ordet for en kort Bemærkning slutte med at bede ærede Medlemmer overveie, om man ikke ved at vedtage en saadan Dagsorden som den foreslaaede, maatte mod sin Villie, give det andet Thing et Slags Anvisning paa at bruge en lignende Fremgangsmaade, naar Sagen engang kommer dertil. Det bliver ganske vist ikke allerede i denne Samling, men det kunde jo tænkes at blive i en følgende, og da man paa Forhaand veed, hvilken Stemning der er i det andet Thing overfor Forslaget, som